Atjèhsche Tolk

Kon. Bat. Gen.
XXXIV
449

enenk

Hy 289 660

~~20180010303063?~~

ATJÈHSCHE TOLK

0010-69794660
0212552162
20120010600 9552

XXXIV, 449

ATJÈHSCHE TOLK

LIJST DER MEEST VOORKOMENDE WOORDEN
EN ENKELE SAMENSPRAKEN

DOOR

L. C. WESTENENK

CONTROLEUR BIJ HET BINNENLANDSCH BESTUUR

's-GRAVENHAGE
MARTINUS NIJHOFF
1903

BAT. GENOOTSCHAP VAN K. EN W.

BOEK-, COURANT- EN STEENDRUKKERIJ G. J. THIEME, NIJMEGEN.

VOORWOORD.

Bij het samenstellen van dit boekje is het — zooals dadelijk uit de inhoudsopgave blijken kan — niet het doel geweest, eene algemeene woordenlijst, hoe beknopt ook, te geven. Gedurende den tijd, dat ik in het Gouvernement Atjeh en Onderhoorigheden geplaatst was, bleek mij, dat velen, vooral officieren, het zeer betreurden, dat er geen beknopt Hollandsch-Atjèhsch lijstje der meest voorkomende Atjèhsche woorden, in handigen vorm, bestond, waarmede zij zich buiten, te velde, zouden kunnen redden. Wel is er een Atjèhsch-Hollandsch woordenboek van den Oud-Resident K. F. H. van Langen, doch een Hollandsch-Atjèhsch woordenboek bestaat niet, is tenminste niet bekend of in gebruik, zoodat het voor beginners uiterst lastig is het meest noodige dezer vrij moeilijke taal te leeren. Hun hierin behulpzaam te zijn, is het doel van dit boekje.

Het spreekt van zelf, dat de bekende werken van Dr. C. Snouck Hurgronje, o. a. „De Atjèhers" en „Atjèhsche taalstudiën" (Tijdschrift van het Bataviaasch Genootschap

van Kunsten en Wetenschappen, deel XLII aflevering 2 en 3) door mij geraadpleegd zijn; de hoofdstukken betreffende de uitspraak der medeklinkers en klinkers heb ik nagenoeg woordelijk uit het laatste opstel overgenomen, aangezien veranderingen tekort zouden doen aan de groote duidelijkheid.

De Atjèhsche schrijver van pasgenoemden geleerde gaf mij de eerste lessen in zijne taal; deze man was uit den aard der zaak geheel vertrouwd met de hier gevolgde schrijfwijze van zijnen meester en prees die hoog als duidelijk en juist; mijzelf bleek dat later ook en is m. i. een beter weergeven van het Atjèhsch niet denkbaar, hoe vreemd in enkele opzichten deze schrijfwijze den beginner ook schijnen moge.

Duidelijkheidshalve of waar ik het van belang achtte, plaatste ik hier en daar Maleische woorden naast den Hollandschen tekst; de meeste Europeanen toch die in Atjèh verblijven zijn de Maleische taal reeds min of meer machtig.

L. C. WESTENENK.

DEVENTER, 12 October 1903.

INHOUDSOPGAVE.

Pag.

I. Uitspraak.
Medeklinkers 9
Klinkers. 11
II. Het menschelijk lichaam 13
III. Familiebetrekkingen 15
IV. Het persoonlijk voornaamwoord. 16
V. De meest voorkomende werkwoordstammen . . 18
VI. De meest voorkomende bijvoeglijke naamwoorden en bijwoorden. 22
VII. Aanwijzende en vragende voornaamwoorden . 24
VIII. Telwoorden 25
IX. Tijdsbepalingen 26
X. Windstreken. 27
XI. Dieren 28
XII. Huis en Hof. 30
XIII. Te water 32
XIV. Samenspraken.
Buiten 33
In de gampōng 36
XV. Inlandsch Bestuur in de afdeeling Groot-Atjeh
(Overgenomen uit den Reg. Alm.) 41

I.

UITSPRAAK.

Medeklinkers.

ʿ Dit Arabische teeken (hamzah) stelt den medeklinker voor, waarmede lettergrepen aanvangen, die in Europeesche talen ten onrechte met eenen klinker heeten te beginnen; hij ontstaat door uitstrooming van lucht na plotselinge opening der stemspleet. In onze taal komt hij alleen in het begin en in het midden van woorden voor en wordt in ons spelsysteem in het begin van woorden (bijv. u u r, eigenlijk ʿu u r; a l, eigenlijk ʿa l) geheel genegeerd, in het midden soms met een trema aangeduid (geëerd = geʿeerd).

In Inlandsche talen komt hij ook aan het einde van woorden voor, waar hij dikwijls uit eene oorspronkelijke *k* is ontstaan, bijv. a n e uʿ, kind — b aʿ, boom. Om den lezer niet noodeloos met ongewone teekens te vermoeien, hebben wij de ʿ aan het begin der woorden weggelaten, en dus niet ʿaneuʿ, maar aneuʿ geschreven.

b Ongeveer als bij ons; aan het einde van lettergrepen vooral zacht uittespreken, als in het Engelsche c a b, niet als ons: i k h e b, dat feitelijk i k h e p luidt.

d Iets fijner dan de onze, met de punt der tong gevormd.

dj en *tj* Als in het Maleisch.

g Als de Fransche *g* in gant.

h Als bij ons, maar ook op het einde van lettergrepen duidelijk, hoewel zacht, uittespreken. In combinaties als *ph*, *dh*, *th*, *lh*, *bh*, worden beide medeklinkers duidelijk gehoord, ongeveer als in ons o p h a k k e n, o n t h a l z e n, d o l h u i s, wanneer men respectievelijk *o*, *on*, en *do* onuitgesproken laat.

j en *w* Als de Arabische of Maleische halfklinkers (de *w* dus als in het Engelsch), niet als onze *j* en *w*.

k Als de onze.

l Als de Fransche of Arabische *l*, niet als de vette Hollandsche, Engelsche of Zwitsersche.

m Als bij ons, maar meestal meer nasaal.

n Fijner dan de onze, met de punt der tong gevormd. Eene door ongeoefende Hollanders aan het eind van een woord gesproken *n* klinkt den Atjeher als *ng* in de ooren.

ng Als in: brengen.

nj Als *gn* in het Fransche o i g n o n.

p Als de onze.

r Bij de Benedenlanders zacht gebrouwd.

th Bijna als de Engelsche *th* in t h i n k, echter meer boven in den mond gedeeltelijk gevormd door drukking met het voorste gedeelte (niet alleen met de punt) der tong tegen het gehemelte, boven de tandwortels. In vreemde woorden die het Atjèhsch overneemt, vervangt deze klank de *s*; vreemdelingen hooren er dikwijls eene *t* uit.

t Fijner dan de onze, gevormd door drukking met

de punt der tong tegen het gehemelte, dichtbij de wortels der tanden.

De genasaleerde ˢ schrijven wij, evenals de Atjèhers in het Arabisch schrift, met c; o e ë t (eigenlijk ˢoeët) wrijven, schuren; c o e ë t, inslikken.

Klinkers.

a In open lettergrepen als in ons *ga*, in door neusklanken geslotene bijna als in ons r a a m, in andere geslotene als in k a t, met dien verstande, dat deze laatste klank, vooral waar hij den klemtoon heeft, dikwijls zeer lang wordt aangehouden.

eu Gelijkt het meest op den Soendaschen klinker, dien men aldus schrijft, niet op onze eu. Bij het uitspreken van den klinker blijven de lippen in haren natuurlijken stand, komen vooral niet naar voren; de afstand der mondhoeken wordt eer grooter dan kleiner. De tanden blijven gesloten, of (dit hangt van den voorafgaanden medeklinker af) door een nauw reetje gescheiden. De rug der tong worde dicht bij het gehemelte gebracht, en door deze enge ruimte late men nu uit de kleinst mogelijke opening der stemspleet een regelmatigen luchtstroom uit.

Ongeoefenden mogen daarbij trachten, den Hollandschen eu-klank te voorschijn te brengen. Is de verhouding der organen correct, dan zal die poging mislukken, maar de Atjèhsche *eu* gevormd worden.

In lettergrepen zonder klemtoon is het verschil tusschen deze *eu* en onze zoogenaamde stomme *e* nauwelijks hoorbaar, dus in teubiët (u i t g a a n) klinkt die *eu* bijna als onze *e* in b e g i n.

Volgt op *eu* eene ë (hierover straks) zooals in l h e u ë,

dan wordt als van zelf tusschen die beiden een klank gehoord, die het midden houdt tusschen eene zacht uitgesproken Hollandsche *g* en eene zacht gebrouwde *r*. *Euë*, en ook *eu* wanneer dit den klemtoon heeft (vooral na nasalen) komt vaak met Maleisch *a* overeen: o e-t e u ë n wildernis, a n e u ˢ kind, p i n e u n g betel (Mal. h o e t a n, a n a ˢ, p i n a n g).

è In opene lettergrepen als in p è r e, in geslotene als in p e t of b e n. Met de vluchtige *ë* er achter (*èë*) ongeveer als het plat Hollandsche h è j e? voor: h e b t g ij? Dit *èë* beantwoordt veelal aan *oe* of *au* in verwante talen: l h è ë, Jav. t ĕ l o e, drie; o e l è ë, Mal. Jav. o e l o e, hoofd.

é Als in z e e, z e e p, b e e n.

e Als onze „stomme *e*" [wel weergegeven door *ë*] wanneer die door bizondere omstandigheden geaccentueerd of gerekt wordt, bijv. wanneer men zegt: „b e-gonnen, niet g e gonnen", of wanneer iemand, wien het gezochte woord nog niet te binnen geschoten is, al nadenkend het lidwoord *deeee* gerekt uitspreekt.

ë Deze zeer vluchtige klinker komt alleen als nagalm na de klinkers *eu*, *è*, *i*, *oe*, *ò* voor en is ongeveer gelijk aan de laatste e's in v r ij e n, h a r m o n i e ë n. Tusschen die ë en de daaraan voorafgaande klinkers wordt als van zelf een overgangsklank gehoord, welks karakter afhangt van dat des voorafgaanden klinkers.

i Als onze *ie* in d i e en z i e t, nooit als *i* in p i t; *ië* als ons *ieë* in h a r m o n i e ë n.

ï Evenals *ë* een zeer vluchtige vocaal, alleen voorkomende in de laatste lettergreep van woorden, die op *h* eindigen. Hij kan een nagalm vormen na alle klinkers

behalve *i*, *è*, *é*: b a g a ï h, b o e n g k ō ï h. De combinatie *ïh* vervangt de sluit-s van verwante talen, l e u p a ï h, Mal. lĕpas; t r ō ï h, Mal. t r o e s.

oe Als bij ons. In *oeë* wordt tusschen *oe* en *ë* van zelf een zachte *w* gehoord; denzelfden overgangsklank hoort men in *oea*, *oei*, *oé*, *oè*.

ō In open lettergrepen als in z o o, in geslotene als in Engelsch b o a t, of waar de sluiter nasaal is, als in h o m e.

ò In opene lettergrepen als in het Engelsche n o r of het Fransche s o r t, meestal gerekt. In geslotene als in ons p o t en k o n. De combinatie *òë* (in sommige dialecten *òj* uitgesproken en dikwijls overeenkomende met Maleisch *i*, bijv. d r ò ë of d r ò j = diri; p e u t ò ë of p e u t ò j = pĕti; b i n ò ë = bini) klinkt ongeveer als plat Hollandsch: m ò w e? voor: m o e t e n w ij?

Vooral na nasalen komt *ò* dikwijls met Maleisch *a* overeen: n g ò n, Mal. d ĕ n g a n; t e u m o n = tĕ m a n; t a n ò h = t a n a h; r o e m ò h = r o e m a h maar ook b o e k ò n, b o e k a n.

II.

Het menschelijk lichaam.

mensch, oereuëng
man (mannelijk), agam
vrouw (vrouwelijk), inòng
lichaam, badan, anggòta
vel, koelét
hoofd, oelèë
hersens, oetà^{s}
hoofdhaar, boe^{s}ō^{s} of ō^{s}
oog, mata
voorhoofd, dhòë
wenkbrauw, boelèë keunèng
oogharen, boelèë mata

oogappel, aneu^{s} mata
neus, idōng
neusbeen, bòh idōng
knevel, mit^{h}è
wang, miëng
oor, gloenjōng, gloenjoeëng
oorlel, toepòng, zelden: tjoepong
lip, bibi
mond, babah
tand, gigòë
kies, geuheum
tong, lidah
kaakbeen, toeleuëng djoengka
baard, baō^{s}
kin, keuëng
hals, takoeë
adamsappel, haleukōm
nek, koedō^{s}
schouder, bahō
borst, dada
biceps, bòh t^{h}apai, bòh pit^{h}ang
arm, t^{h}apai
elleboog, t^{h}ingkèë
pols, aweuë^{s} djaròë
hand, djaròë
vingers, aneu^{s} djaròë
duim, inòng djaròë
wijsvinger, toenoenjò^{s}
middelvinger, radja djaròë
ringvinger, djaròë manéh
pink, geuliti^{s}, giti^{s}
vingergeledingen, atōt
nagel, goekèë
muis van de hand, phét
vlak gedeelte van de hand, tapa^{s}
het roode vleesch onder de nagels, t^{h}irat goekèë
zijde, (flank van het lichaam), lhōng
hart, djantòng
lever, até
nieren, limpah
longen, t^{h}oeëb
bloed, dárah
manneborsten, tè^{s}
vrouweborsten, mòm
melk, ië abin
buik, prōt
navel, poet^{h}at
rib, toeleuëng roet^{h}ō^{s}
schaamdeel (m.), bòh
idem (vr.), poekòë, brōt
billen, bòh poenggōng
aars, loebō, doebō
aarsopening, bingkè loebō
been, gaki
dij, pha
knie, teu^{s}ōt
scheenbeen, toeleuëng gat^{h}iën [1])
kuit, beutéh
voet, gaki
teenen, aneu^{s} gaki
enkel, (buitenkant), goetò^{s} gaki
idem, (binnenkant), goetò^{s} moeda
leven, oedéb
dood, maté
uitwerpselen, è^{s}

---

[1]) = „arm been", omdat het geen vleesch rijk is.

III.

Familiebetrekkingen [1]).

bloedverwant, waréh
kind, aneu^{s}
zoon, aneu^{s} agam, t^{h}igam en t^{h}inja^{s} (alle in den 3e persoon); gam, agam en njà^{s} (in den 2e persoon)
dochter, aneu^{s} inòng, t^{h}inòng, en t^{h}inja^{s} (alle in de 3e persoon); inòng, njà^{s} tjoet (in de 2e persoon)
vader, koe, toe, doe, ajah (beleefder), oereuëng tjhi^{s} (niet in den 2e persoon)
moeder, ma^{s}, ma, njà^{s}
grootvader, en **oudooms**, nè^{s}, nè^{s}ajah, nè^{s}tjhi^{s}
grootmoeder en **oudtante's**, nè^{s}, nè^{s} wà^{s}, nè^{s} téh, mpèë.
oudere broeder van vader of moeder, koe wa, ajah wa, ajah ngah
jongere idem, ajah tjoet, ajah moeda, ajah dé^{s}
oudere zuster van vader of moeder, tjoet wa, tjoet ma, ma^{s} rajeu^{s}, ma^{s} wa
jongere idem, ma^{s} tjoet, ma^{s} dé^{s}
oudere broer, tjoet bang, abang, tjoet lém, dalém pò lém, [2]) adoeën (in den 3e persoon)
oudere zuster, tjoet da, da, a, pò da, da pò.
jongere broeder of zuster, adòë (alleen in den 3e persoon), adé^{s} en dé^{s}
kleinzoon, —dochter, tjoetjò (in den 2e en 3e persoon), nja^{s} (2e persoon)
stiefvader, patjoeën
stiefmoeder, ma oej
schoonvader, —moeder, toean (in den 3e persoon); in den 2e persoon noemt bv. de man hen zooals zijne vrouw hen noemt
schoonzoon, —dochter, meulintèë (in den 3e persoon); in den 2e persoon wordt gewoonlijk de naam genoemd
kinderen van broeders of zusters of van volle neven en nichten, keumoeën
broeder of zuster (Mal. saudara of soedara) t^{h}èëdara
man (echtgenoot), lakòë
vrouw (echtgenoote), proemòh, binòë

---

[1]) Volledigheidshalve zijn hier ook opgenomen enkele plaatselijk of weinig gebruikte benamingen, voorkomende in „De Atjehers" door Dr. Snouck Hurgronje, deel I pag. 504 v.v.

[2]) Zoo is ook de naam van den bekenden panglima der, 22 moekims, die zich eenige dagen geleden onderworpen heeft.

IV. **Het persoonlijk voorna**

	Volle vorm.	Als voorvoegsel gehecht aan stammen van werkwoorden, en accent verliezend.	
ik [2]) (grof)	kèë	koe—	.... ik
„ (beleefd doch niet nederig)	lōn	lōn—	.... ik
„ (beleefder en nederiger)	oelōn	lōn—	
„ (nederig, tegenover een meerdere)	oelōn toean	oelōn toean	Ik we
gij [2]) (grof)	kah	ka—	Loop
„ (beleefder)	gata	ta—	Gaat
„ u (zeer beleefd, ook tegen meerderen)	drò ë neu [3])	neu—	Zegt
hij [2]) (grof)	djih	dji—	ThiGa
„ (beleefd)	gòbnjan	geu—	Hij he
„ (zeer beleefd, ook sprekende van God, profeten, voornamen enz.)	drò ë neu	neu —	Daare
wij (met inbegrip van den aangesprokene)	geutanjò ë [4]) (van g e u t a = Mal. k i t a en n j ò ë = Mal. ini)	ta—	Wij g
wij (met uitsluiting van den aangesprokene)	kamò ë (Mal. k a m i).	mi—, meu—; moe— (voor lipletters)	Wij h Wij z

[1]) Het gebruiken van het gepaste persoonlijke voornaamwoord
Hierop wordt in het algemeen door Europeanen te weinig gelet,
inlander van zooveel belang is. Tegenover hoofden enz. ver-vange
den titel.

[2]) Voor het meervoud bestaan geene afzonderlijke vormen — met uit
duidelijkheidshalve noodig is voegt men b a n d o e m (= alle) aan he
d j i h b a n d o e m.

[3]) D r ò ë n e u, samengesteld uit d r ò ë (Mal. d i r i) en n e u
[4]) Evenals in het Maleisch ook gebruikt in de beteekenis van „n

TOEPASSING.

.... ik steek	.... koe-tòb
.... ik loop weg	.... lōn-ploeëng
Ik weet het niet	Hana oelōn toean-toepeuë
Loop niet weg, jij	Kah, bè^{s} ka-ploeëng
Gaat gij niet?	Gata, hana ta-dja^{s}?
Zegt u het niet, Teukoe	Bè^{s} neu-peugah, Teukoe
ThiGam wil niet	ThiGam han dji-tém
Hij heeft al gegeten	Ka geu-padjòh
Daareven zeide Zed	Boendòë neu-kheun ....
Wij gelooven het niet	Geutanjòë hana tapeutjaja
Wij hebben het weggehaald	Kamòë ka mi-tjò^{s} (meu-tjò^{s})
Wij zijn weggeloopen	Kamòë ka moeploeëng

oornaam woord tegenover inlanders kan niet genoeg worden aanbevolen.
e weinig gelet, terwijl het toch voor onze verhouding tegenover den
enz. ver- vange men gewoonlijk het pers. vnw. 2e en 3e pers. door

rmen — met uitzondering van de bizondere vormen voor „wij"; waar het
(= alle) aan het vnw. toe, dus bv. lōn bandoem, gata bandoem,

en neu- ikwijls uitgesproken: drò ën.
teekenis van „men" (= gòb atj.).

V.

De meest voorkomende werkwoordstammen [1])

aandoen(aanleggen),t^{h}inggah
aangeven (zie geven), djō^{s}
aanvegen, t^{h}ampōh
achterblijven, tinggaj
afdalen, trōn
afdrijven, hanjòt
afduwen (afzetten), toela^{s}
afspringen, grōb, teureudjōn
antwoorden, t^{h}eu^{s}ōt, djaweuëb
baden (m a n d i), manòë
bedriegen, tipèë, teumipèë
begraven, tanòm
begrijpen (weten wat), toepeuë
beknorren (schelden), tjarōt
beproeven, tji
bergen (leggen), keubah
bestijgen, é^{s}
bevallen, ma^{s}aneu^{s}
bevelen, joeë
beven (van koude), ijò
„ (van schrik), meutatat
blaffen, meudroïh
braken, moetah
brengen, mè, bā
binnenkomen, tamòng
bijten, kàb
denken aan, ingat
dichtgooien, dòë
dobbelen, meudjoedi
doodslaan, pòh maté
doorworstelen, arōng
dragen (op den rug), goelam
„ (aan een band, kain) awīh
„ (in de hand), tidji^{s}
„ (op het hoofd), t^{h}eu^{s}ōn
„ (onder den arm), t^{h}andang
drinken, djēb
drogen (in de zon), adèë
„ (over het vuur), dadeuëng
zich drogen over het vuur (zooals kraamvrouwen doen), madeuëng
drijven (bovenkomen), timocë
duiken, t^{h}eunòm
eten, padjōh
gaan, djà^{s}
naar buiten gaan, teubiët
gebruiken, ngoej

---

[1]) In het Atjèhsch komen vier verschillende klassen van werkwoordstammen voor: 1°. stammen die tevens stamwoorden d. i. in het Atjèhsch niet voor ontleding vatbaar zijn; 2°. stammen van andere woorden gevormd met het invoegsel *eum* na den eersten medeklinker, hetwelk soms om phonetische redenen door het voorvoegsel *meu-* wordt vervangen; 3°. stammen, van andere woorden met behulp van het voorvoegsel *meu* afgeleid; 4°. id. met behulp van het voorvoegsel *peu* afgeleid.

geven (zie aangeven), bri
glimlachen, thinjōm
graven, koeëh
groeten (eerbiedig), theumbah
hakken tàˢ
„ (neervellen), tjang
halen, tjòˢ
hangen gantōng
„ (haken) thangkōt
hardloopen, ploeëng
„ (heen en weer), moeploeëng-ploeëng
helpen, bantoe
hinken, meuˢingkhé
hooren, leungò
hopen, harab
houden (vasthouden), mat
„ (er op na houden), plahra
houwen, tàˢ
huilen, mòë
huisgaan (naar), wòë
huren, théwa
jagen (opjagen), peulét
„ (achternaloopen), peutjròˢ
jaag die koe weg, ta-peutjròˢ lĕmo
jaag die kippen weg, dat ze niet de padi opeten, ta-parōh manòˢ, bèˢdji-padjōh padé
juichen, thoeraˢ
kennen (zie ook weten), toeri
kleven, leukat
klimmen, éˢ
knippen, goenténg
koken, tagoeën
komen, teuka, tōˢ
reeds gekomen, ka tōˢ
koopen, blòë
kruipen, meuceuj

kunnen (mogen), djeuët
lachen, khém
laden, pathòë
lasschen, thambat
leenen, ngoej
leeren (zie onderwijzen), meurocnòë
leggen, keubah
leiden (bv. van een dier), hoeë
lezen (den Qoerān), beuët Koeroeˢan
liegen, thoelét
liggen (neerliggen), éh
liggen (voorover), doegòm, djroeb
„ (op den rug) meulinteuëng
„ (in hinderlaag) meuloeëm
loopen, djaˢ, ploeëng
losmaken, plòïh
maken, peugèt
masseeren, oerōt
mededeelen, peugah
meebrengen, mè, ba
meegaan (volgen), theutèt
meenemen, ba
mogen, djeuët
naaien, tjòb
aan het naaien zijn, tjeumeutjòb
nemen (wegnemen), tjòˢ
neervellen, tjàng
omvallen, reubah
onderwijzen, peuroenòë
ontmoeten, (meu)teumèë
openen, boeka
opiumschuiven, piëb madat

opjagen, peulét
opnemen, beu^{s}oeët
„ (en ergens heen brengen), angkōt
oppassen (opvoeden), plahra
opsluiten, glàb
opstaan, beudòïh ba^{s}éh
opvaren (**stroom—**), moedé^{s}
opvatten (oppakken), dròb
overleggen, moepakat
overnachten, dòm
pakken (zie opvatten), dròb
„ (tasten), gië
planten, poela
ploegen, meucoeë

poten, tadjō^{s}
raken, keunòng
roeien (met korte riemen), keumajōh
„ (met lange riemen), meudajōng
roepen, heuj, hōj
rooken, piëb, piëb roekò^{s}
rooven, reubōt, rampaïh
rusten, piōh
ruzie maken, moepakí
schelden, tjarōt
scheren, tjoekō
schieten, timba^{s}, poebeudé
schommelen, ajōn
schreeuwen, meutjië^{s}
schreien, mòë
schrijven, t^{h}eumoerat
schuilen, tjeuë, meutjeuë
slaan, pòh
elkander slaan, moepòh
slaan (met een zweep), t^{h}eunoeët
slaan (met een touw, doek), t^{h}eupòt, rampòt

slapen, teungeut
sluiten, tōb
slijpen, at^{h}ah
snijden, kòh
spannen (Mal. t a h a n), theun
spellen, hidja
spietsen, t^{h}oela
spreken, marit
springen, (meu)loempat
staan, dòng
steken, tòb
stelen, tjoeë
stil zijn, iëm
stinken, bèë
stompen, t^{h}ōh
stooten (steken), tòb
stooten (van dieren), pò^{s}
(Zie: vechtstier, onder „Dieren")
strooien (zaaien), taboe
„ (opgooien), t^{h}eupeuë^{s}
„ (op één plek), proeë
stijgen, é^{s}
sussen, peulalè
tasten, gië
tellen, (moe)bileuëng
terugbrengen, poewòë
terugkeeren, wòë
trappen (rechtuit), tròm
„ (van opzij of van onderen), t^{h}ipà^{s}
trekken, hoeë
uitgaan, teubiët
uitroepen, tawō^{s}
uitspreiden, lareuë
uitrollen, leuëng
uittrekken, bōt, tjalōt
„ (van een baadje), plòïh badjèë
uitvoeren, peulakoe

uitwijken, tʰië
vaccineeren, tjoej, bòh pláwá
vallen (Mal. d j a t ō h), rōt
omvallen (Mal. r ĕ b a h), reubah
in elkaar vallen (instorten), (Mal. r o e n t ō h), reulòïh
vasthouden, mat
vechten, moepaké
„ (met elkander), moepòh
laten vechten (van stieren, rammen), poepòˢ, moepòˢ
laten vechten (van vogels, hanen), peulōt, meulōt
laten vechten (van krekels), peukàb, meukàb
verbergen, tʰòm
verbranden, (in brand steken), tōt
vergeten, toewò
verkoelen (koel maken), peutʰidjoeëˢ
verkoopen, poeblòë [1])
verlaten, tinggaj
verliezen (kwijt zijn), gadòh
„ (het afleggen), talō
verstoppen, tʰòm
vertrouwen, peutjája
vervangen (verwisselen), gantòë
verzetten (zich — tegen), meuláwan
verzoeken, lakèë
vinden, teumeung, m e u teumeung
vlechten, bleuët, m o e bleuët [1])
vliegen, pò
volgen, tʰeutèt
vragen, tanjòng
vijlen (tanden vijlen), kòh gigòë
wachten, prèh
wakker worden, beudòïh (baˢéh)
wandelen, meucèn
wasschen, tʰràh
handen wasschen, tʰràh djaròë
weeken (in water), reundam
wateren, ciëˢ
weenen, mòë
wegloopen, ploeëng
wegslaan, pèh
wekken, poebeudòïh
wentelen, baléˢ
werken, poeboeët
werken (met de patjol), tjeumangkōj
weten wat, toepeuë
„ **waar**, toepat
„ **wie**, toeri, toetʰòë
„ **waarheen**, toehò
„ **vanwaar**, toenè
„ **hoeveel**, toedoem
„ **hoe**, toekri
„ **welke**, toetòh
wieden, eumpòë
wiegen, ajōn
willen, keumeuug
winnen (overwinnen), meunang
worgen, tjeukiëˢ
zaaien, taboe
zakkenrollen, loeëˢ

---

[1]) P o e, m o e vóór lipletters.

zeggen (Mal. b ĕ r k a t a), kheun
„ (mededeelen), peugah
zenden, peu^{s}ét
zien (Mal. m ĕ l i h a t), kalon, keumálon
„ (Mal. n a m p a^{s}), leumah
„ laten, peuleumah
„ (gluren), tjeumeungeu^{s}
zien (bespieden, loeren), meuloeëm
„ (aankijken), pandang
„ (opletten), deuïh
zitten, doeë^{s}
zoeken, mita
zwemmen, (meu)langoeë
zuigen, djoedjoeët
zullen, keumeung
zijn, na

IV.

De meest voorkomende bijvoegelijke naamwoorden en bijwoorden.

afgunstig, deungki
arm, gat^{h}iën
bedorven (oud, leelijk), brō^{s}
beschaafd (steedsch), banda
betamelijk, patōt
bewolkt, reudō^{s}
blauw, t^{h}oemani
blind, boeta
boos, beungèh
steeds boos, beungèh t^{h}abé
bouwvallig, reulòïh
breed, ruim (Mal. l a p a n g), loeaïh
bruin, mirah
dichtbij, tòë, ràb
diep, lhō^{s}
dik (niet dun), teubaj
„ (niet mager), teumbōn
dom, beubaj
donker (duister), t^{h}eupōt
„ (halfduister, niet helder), reudòm
„ (bewolkt), peugòm
donkerrood, mirah leubaïh
doodop, hè^{s} raja
doodsch (stil), t^{h}oenjòë
doof, toelòë
doofstom, klò
droog (ook van rivieren), thō
duidelijk, deuïh
dun, lipéh
duur, meuhaj
te duur, meuhaj that
eenzaam (doodsch), t^{h}oenjòë
eerlijk (rechtuit), teupat
fijn, oebét
gauw (zie snel), reudjang
gebroken, patah
gedroogd, karéng
„ vleesch, t^{h}ië baloe
geel, koenéng
gelukkig (geluk hebben), meu^{s}oentōng
goed, gèt, h i e r e n d a a r gòt
goedkoop, moerah
gemakkelijk, moedah
gewond, loeka

zwaar gewond, roetʰaˢ
glad, djeula
glibberig, gla
grijs, klabèë
groen, hidjō, idjō
grof, gatʰa
groot, rajeuˢ, rajëˢ, raja
de groote weg, rèt raja
zware regen, oedjeuën raja
zéér moe (doodop), hèˢ raja
halfduister, reudòm
helder (licht), peungeuïh
„ (niet troebel), djeureuneh
hoog, manjang
ijverig, djeumòt
jaloersch, tjamoeroe
jong, moeda
klaar, lheuëh
„ (beleefder), leungka
klein, tjoet, oebét
klein kind, aneuˢ miët
kort, cèt, paneuˢ
„ (niet langdurig), han tréb
koud, tʰidjoeëˢ
krachtig, teuga
krom, kiwiëng, tjeukòˢ
laag, meujōb, jōb
onder 't huis (Jav. kolong), jōb roemòh
lang, panjang
langzaam, meulèˢ
leeg, tʰòh
leelijk (niet mooi), brōˢ
leelijk (slecht), djeuhat, djheut
licht, (niet zwaar), phoej
„ (helder), peungeuïh
„ (vuur), apoej
lichtrood, mirah
links, oewië
los, leupàïh
lui, beuˢò
mager, peudjoeët
melaatsch, boedōˢ
moe, hèˢ
moeielijk, meutʰakét, pajah
mooi, gèt, hier en daar gòt
muisvaal, klabèë
nat, batʰah
nauw, arat
„ (van plaats, Mal. sĕmpit), pitjéˢ
ondiep, dheuë
onkwetsbaar, keubaj
ontveld, teuploeëˢ
opzettelijk, tʰadja
oud (leeftijd, Mal. toea), toeha, tjhiˢ (oereuëng tjhiˢ = vader)
oud (tijd, Mal. lama), tréb
paars, lambajōng
recht, teupat
rechts, oeneun
rijk, kaja
rood, mirah
ruim (breed), loeaïh
„ (wijd), goeroeëˢ
rumoerig (Mal. riboet) reujōh, cacoe
scherp, tadjam
schoon (mooi), gèt, gòt
„ (niet vuil), gléh
slap gespannen, keundō
snel (voortvarend), bagaïh
steedsch (beschaafd), banda
sterk (krachtig), teuga
„ (bv. van een brug), kōng

stil (zwijgend) iëm
„ (eenzaam, doodsch), thoenjòë
stil (vast), teutab
stilstaand water, ië teudòng, —teutab
stijf gespannen, taréˢ
stinkend, khèb
stinkend, (sterker), khiëng
stomp, toempōj
streng (kras), keureuëh
stroef, reukoeët
troebel, krōh
vast (vaststaand), teutab
veel, lë
ver, djeuˢōh, djaraˢ
verstandig, caréh (van het Ar. arif)
verwaand, djoengkat
vet (dik), teumbōn
„ (vettig), leuma
vlug, (zie gauw, snel), reudjang, bagaïh
vol, peunòh
voldoende, théb
vuil, koetō
warm, theuˢoeëm
weinig, batjoet
een weinig, batjoet batjoet
heel weinig, batjoet tèˢ
wit, poetéh
wijd, goeroeëˢ
ziek; zwaar ziek, thakét, pajah
zout, zilt, mathén
zuur, matham
zwaar, brat
zwart, itam, hitam
Mijn zwart paard, Goeda lōn njang itam
Mijn paard is roodbruin, Goeda lōn mirah
Het roodbruine is mijn paard, Njang mirah goeda lōn
Mijn muisvaal paard is zeer snel, Goeda lōn njang klabèë bagaïh that
Een snel paard, snelle paarden, Goeda bagaïh
Ik zoek één vette koe, Lōnmita lĕmo thabòh njang teumbōn
Het zwarte kleed is er wel, het witte niet, Idja itam na, njang poetéh hana.

VII.

Aanwijzende en vragende voornaamwoorden.

deze, dit, njòë
die, dat, njan
gene, gindsche, djéh
deze rivier, kroeëng njòë
hier, njòë pat
daar, njan pat
ginds, djéh pat
waar? pat
Waar is uw huis? Pat roemòh gata?
Ginds! Djéh pat!
hierheen, keunòë, njòë hò

daarheen, keunan, njan hò
gindsheen, keudéh, djéh hò
Kom hierheen! Keunòë tadja^{s}
hier, van hier, t^{h}inòë, hinòë, dit^{h}inòë
daar, van daar, t^{h}inan, hinan, dihinan
ginds, van ginds, t^{h}idéh, hidéh, dit^{h}idéh
naar, oe
Ik ga naar uw huis, Oelōn dja^{s} oe roemòh dròënеu
aan deze zijde, blanòë (blah njòë)
aan die zijde, blanan
aan gene zijde, bladéh
hierlangs, rètnòë
daarlangs, rètnan
ginds langs, rètdéh
op deze wijze, lagèë njòë
op die wijze, lagèë njan
op gene wijze, lagèë djéh
op deze wijze, zooals dit, zooals ik ...., meunòe
op die wijze, zooals dat, zooals gij ...., meunan
op gene wijze, zooals hij ...., meudéh
tot deze grens, maat, duur, còhnòë
tot die grens, maat, duur, còhnan
tot gene grens, maat, duur, còhdéh
wie? t^{h}òë
wie, wat (Mal. m a n a), tòh
wat? peuë
waar? pat
waarheen? hò
vanwaar? panè
hoe? pakri, pakriban
hoeveel? padoem
hoe weinig? padit
wanneer? padjan
waarom? pakòn

VIII.

Telwoorden.

één kwart, t^{h}it^{h}oekèë [1]), t^{h}iparapat
één derde, bagi lhèë
half, de helft, t^{h}iteungòh
één, t^{h}a
„ koe, t^{h}abòh [2]) lĕmò

---

[1]) T^{h} o e k è ë, het Maleische s o e k o e,
[2]) Het Mal. s a b o e a h = één vrucht.

één **brief**, tʰabòh tʰoerat
„ **stuk hout**, tʰikrèˀ (tʰikraˀ) [1] kajèë
„ **dochter (is er)**, aneuˀ inòng na tʰidròë [2]
twee, doea
„ **kippen**, doea bòh manòˀ
„ **kippeneieren (zijn er)**, bòh manòˀ [3] na doea bòh
„ **vlinders**, doea bòh bang-bang (bambang)
„ **borden**, doea bòh tjipé
drie, vier, lhèë, peuët
vijf, zes, limòng, nam
zeven, acht, toedjòh, lápan
negen, tien, tʰikoereuëng, tʰiplōh
elf, twaalf, tʰiblaïh, doea blaïh
dertien, twintig, lhèëblaïh, doea plōh
een en twintig, doea plōh tʰa
honderd; duizend, tʰireutōïh of tʰareutōïh; thiribèë of tʰaribèë
ten eerste, peutama
ten tweede, keudoea
ten derde, keulhèë
ten vierde, keupeuët
ééns, éénmaal, tʰigò
twee, drie keer, doea, lhèë gò

IX.

Tijdsbepalingen.

dag, over dag, oeròë
nacht, 's nachts, malam
Maandag, oeròë tʰeunánjan
Dinsdag, oeròë tʰeulatʰa
Woensdag, oeròë raboe
Donderdag, oeròë hamèh
Vrijdag, oeròë djeumaät, — djeumeuˀah
Zaterdag, oeròë tʰabtoe
Zondag, oeròë aleuhat
maand, boeleuën
jaar, thōn
wanneer? padjan
tegelijkertijd, te eeniger tijd, tʰadjan
nu, thans, djinòë, djeunòë
op dit oogenblik, ook: **zoo even**, tʰiˀat njòë, — an njòë
juist, pas, ban, ban tʰiˀan njòë

---

[1]) Telwoord gebruikt voor lange, smalle voorwerpen, ook bv. geweren.

[2]) Dròë (Mal. diri) gebruikt als telwoord voor menschen.

[3]) Bòh manòˀ = kippenei.

van morgen, beungòh njòë
middag, teungòh oeròë
avond, nacht, malam
middernacht, teungòh malam
heden, dezen dag, oeròë njòë
dien dag, oeròë njàn
genen dag, oeròë djéh
gisteren, baròë
gisteravond, beuklam
eergisteren, baròë tʰa
vooreergisteren, baròë tʰa djéh
toen, te dien tijde, jōh njàn
toen, te genen tijde, jōh djéh
vorige maand, boeleuën njang ka, boeleuën dilèë, b. njang ka abéh
vorig jaar, thōn dilèë
vroeger, dilèë
nooit, han tòm
reeds, al, ka
nog niet, gòh lòm
een oogenblik, tʰikléb mata, tʰikeudjab
straks (Mal. n a n t i) treuˀ treuˀ
straks, daareven (Mal. t a d i), boenòë
binnenkort, niet lang meer, hana tréb lé
morgen, tʰingòh
overmorgen, loetʰa
overovermorgen, loetʰa raja
over vijf dagen, limòng oeròë treuˀ, i n e n k e l e s t r e k e n: l. o. lòm
tot aan deze duur, còh nòë
„ „ die „ còh nan
„ „ gene „ còh déh
aanstaande maand, boeleuën di keuë, boeleuën leumah
aanstaand jaar, thōn di keuë
hoe laat is het? padoem pòh djinòë?
kwart vóór acht, pòh lapan koereuëng tʰitʰoekèë
Wanneer gaat ge? Padjan ta-djàˀ?
Deze vrouw is pas bevallen. Inòng njòë ban maˀ aneuˀ
Nu zijn er nog .... Djinòë na mantong ....
Nu zijn er niet meer, Djinòë hana lé

X.

Windstreken.

Noord, oetára
N. O., timoe laˀōt
Oost, timoe teupat [1])
Z. O., timoe pádang
Zuid, tʰeulatan
Z. W., barat dája

---

[1]) T e u p a t = rechtuit, juist.

West, barat teupat
N. W., barat laˢōt
kompas, peuloeman, peunoeman
wind, angèn
storm, badè
orkaan (typhoon), angèn toepheuën

XI.

Dieren.

aap (Lampongsche —, kortstaart), 'ngkòng, eungkòng
„ (donkergrijs, langstaart), boeë, boeë krèh
„ (grijze gibbon, staartloos), ōngka
„ (zwarte gibbon), tʰiámang
„ (orang hoetan, Mal. m a w a s), mawaïh
„ (orang hoetan, andere soort), oewĕˢ
aardwurm (pier), glang
beer, tjigèë
buffel (karbouw), keubeuë
bunsing (Mal. m o e (n)-s a n g), moetʰang, mangòih
duif (gewone tamme), mirahpati
tortelduif (p ĕ r k o e t o e t of b a l a m), leuëˢ
tortelduif (k ĕ t i t i r a n), meureubōt
wilde ringduif (p ĕ r g a m), peureugam, rampoeneu bangtʰi
papagaaiduif (p o e n e i), rampoeneu
duizendpoot, limpeuën
eekhoren, toepè
eend, itéˢ
wild eendje (m ĕ l i w i s), itéˢ ara
garnaal, oedeuëng
geit, kaméng
haan (zie vechthaan), manòˢ agam
hagedis, muur— tjitjàˢ
hert, roetʰa
dwerghert, plandōˢ
hond; blaffen, atʰèë; meudròïh
houttor, adi-adi
vliegende hond (Jav. k a l ò n g, Mal. k a l o e a n g), lhòng
karbouw, keubeuë
karbouwkalf, aneuˢ keubeuë
kat, minjè, mië, meunjièˢ
kiekendief, kleuëng
kikvorsch, tjanggoeëˢ
kip, manòˢ
kippenei, bòh manòˢ
koe, lĕmò
koekalf, aneuˢ lĕmò
krab, biëngkōng, keurōngkōng

kreeft, biëng
krekel, daroeët
krokodil, boeja
kwarteltje, poejōh
leguaan, meuroewa
mannelijk, mannetje, ágam
melk, ië abin
merrie, goeda inòng
mier, tʰidòm
witte mier, kamoeë
muis, tikōïh
muskiet, djamò^{s}
steken van muskieten, kàb
neushoornvogel, 'nggàng
olifant, gadjah
orang hoetan (zie aap), mawaïh, oewë^{s}
paard, goeda
paardehoef, goekèë goeda
paardestal, oeweuë^{s} goeda, weuë goeda
paling, kirè
(kleinere soort), linò
parkiet, bajeuën
pluviertje, keudidi
ree (Jav. k i d a n g, Mal. k i d j a n g), djeuloeëh
reiger, koeë^{s}
rhinoceros, badeuë^{s}
rijstvogel, toelō, mirië^{s}
rups, oelat
harige rups, oelat meuboelèë
salamander, tarōng
schaap, boebiri
vetstaartschaap, kibaïh
schorpioen, kala
slang, oeleuë
snip, beurikè^{s}
staart, ikō
stier, lĕmò agàm
tijger, rimoeëng
varken, boej
vechthaan, manò^{s} geupeulōt
vechtstier, lĕmò moepò^{s}
vechtram, boebiri moepò^{s}
veulen, aneu^{s} goeda
visch, eungkōt
vischschub, tʰitʰé^{s}
vleesch, tʰië
vlieg, lalat
groote vleeschvlieg, langau
eitjes van de vleeschvlieg, pheung
klein steekvliegje (a g a s), agaïh
vlinder, bangbang, bambang
vogel, tjitjém
de vogel vliegt, tjitjém pò
vogelkooi; **—veer**, oempōn; boelèë tjitjém
vrouwelijk, wijfje, inòng
walang sangit, geutʰòng
waterhoentje (zwart), meunòm
groot waterhoen, hè
wijfje, inòng

XII.

Huis en Hof.

(Huisraad, kleeding, wapens, voedingsmiddelen, vruchten, enz.)

huis, roemòh
erf, tanòh roemòh
tuin, lampöïh
omheining, pagar, pageuë
stijl van het huis, tamèh
trap, reunjeun
voorgalerij, tʰramòë reunjeun
achtergalerij, tʰramòë likōt
vloer, aleuë
gat voor vuil enz., goeha
vak (Mal. r o e a n g), rocëuëng
kamer, djoerèë
onder het huis (Jav. k o l o n g), joeb mòh (v a n joeb roemòh)
dak, tʰeulatʰa
kookplaats, keuken, roemòh dapoe
lamp, panjòt
staande lamp, panjòt dòng
kookpan, blangòng
aardewerk, kanèt blangòng
aarden vaten en ketels, kanèt
groot aarden watervat, goetji
schotel, pingan
borden, tjipé
„ (van hout, aarden —), tjapah
lepel, tjamtja
klapperdop, broeëˢoe
lepel van klapperdop, aweuëˢ
borstel, tʰoegoet
patjol, tjangkōj
steel van een patjol, gò tjangkōj
schop, lham of lam
hamer, palèë
groote houten hamer, noega
spijker, labang
kist, peutòë
kast, peutòë dòng
bank, prataïh
ligmatras, tilam éh
muskietengordijn, klamboe, kleumboe
kussen, bantaj
zitmatras, tilam doeëˢ
kleed, kain, idja
Atjèhsche broek, tʰiloeeuë of loeeuë Atjèh
kleed, lendenkleed, idja pinggang
baadje, badjèë
hoofddeksel, muts, koepiah
hoofddoek er omheen, tangkoelōˢ
doek waarin de ingredienten voor de sirihpruim gedragen worden, boengköïh ranoeb
haarwrong van vrouwen, tʰanggōj
haarlok op de slaap, koendè
doek om het hoofd, idja tōb oelèë
vrouwenkleed dat om de

schouders geslagen wordt, idja thawa
armbanden, gleuëng djaròë
enkelringen, gleuëng gaki
vingerringen, euntjiën, 'ntjiën
halssnoer, euntoeë^{c}
afhangende halsketen, thrapi
armkettinkjes, talòë djaròë
oorknoppen, thoebang

Atjèhsche dolk, reuntjōng, rintjōng
zwaard (lang), peudeuëng
kléwang (zonder scheede); gliwang
recht zwaard (met scheede), thikin panjang
werpspies, kapa^{c}
speer, toemba^{c}
geweer, beudé
patronen, aneu^{c} beudé
voorlaadgeweren, thinapang moepatò^{c}
repeteergeweren, thinapang tébléb
revolver, pistool, meuthitō^{c} (p i s t o o l)

rijst (niet ontbolsterd), padé (o o k = r i j s t g e w a s)
„ (ontbolsterd), breuëh
„ (gekookt), boe
rijstblok, leuthōng
rijststamper, alèë
wan, djeu^{c}èë
zeef, aja^{c}
suikermolen, wéng
suikerriet, teubèë
rietsuikerstroop, meulithan teubèë
rietsuikerwater, ië teubèë

suiker, thaka
arèn —, anau-suiker, thaka djō^{c}
stokvisch, keumamaïh
gedroogd vleesch, thië baloe
saus (toespijs bij de rijst, s a j o e r), goelè
zout, thira
sirih, ranoeb
kalk, gapoe
tabak, bakong
bereide opium. tjandoe
vermengde opium, madat

vrucht, bòh kajèë
pit, zaad, bidjèh
klapperboom, ba^{c} oe
„ vrucht, bòh oe
„ melk, thantan
arèn—, anaupalm, ba^{c} djo^{c}
pinang, pineung
peper, lada
nangkavrucht, bòh panaïh
doerianvrucht, bòh driën
citroen, bòh moenteuë
kemirinoot, bòh krèh
gambir, gambé
blimbing, thlimèng
pisang, pithang
spaansche peper, tjampli, tjapli
ricinus, nawaïh
bamboe, triëng, boelōh
blad, ōn
erf, tanòh roemòh
put, mòn
putemmer, tima
goot, loeëng
kreupelbosch, bloek^{c}
bosch, oeteuën
oerwoud, rimba

XIII.

Te water.

water, ië
waterleiding, goot, sloot, loeëng
beek, aloeë
kleine rivier (s o e n g e i), thoengòë
rivier, (b a t a n g a j e r), kroeëng
riviermonding, koeala
oever links en rechts van de riviermonding, miëng koeala (d e w a n g e n d e r k o e a l a)
strand (zand), pathi
fijn zand, anòë
strandlijn, binèh pathi
zee; zeewater, la^{s}ōt; ië la^{s}ōt
zout water, ië mathén
zout, thira
zoutpan, teumpeuën thira, lantjang
eiland, poelò

opvaren (stroomop), moedé^{s}
afvaren (stroomaf), ili
afdrijven, hanjōt
drijven, bovenkomen, timoeë
zinken, wegzinken, lhàm
weeken in water, onder water liggen, in water leggen, reundam
zwemmen, meulangoeë
baden, manòë
duiken, theunòm
diep, lhō^{s}
ondiep, dheuë

droog, thō
troebel, keudò
„ (sterker) krōh
helder, djeureuneh
stilstaand water, ië teudòng, — teutab
vloed (Mal. a j e r p a s a n g), ië patheung
eb (Mal. a j e r s o e r o e t), ië thoerōt
branding, reujeuë^{s}
golven, geulōmbang
wind, angèn
wervelwind, angèn poetéj beuliōng
storm, badè
orkaan (typhoon), angèn toepheuën
regen, oedjeuën
motregen, rinté^{s}
zware regen, oedjeuën raja

roeien met korte riemen (Mal. b ĕ r k a j o e h), keumajōh
korte riem, pagaai (Mal. pĕngajoeh) peungànjòh
roeien met lange riemen, meudajōng
lange riem, dajōng
prauw (p r a h o e), bidō^{s}, thampan, prahō
voorsteven (h a l o e a n), oelèë
roer, keumoedòë
afzetten, afduwen, toela^{s}
aandoen, aanleggen, thinggah

Leg (jij) maar bij dien grooten boomstam aan, Tathinggah ba^{s} bateuëng kajèë raja njàn
.... bij dit eiland, ... ba^{s} poelò njòë
.... bij die grint—, koraalbank, ... ba^{s} kareuëng njàn
schip, kapaj
groote laadprauw, toengkang
prauwen voor 4 en 6 personen, djalō koelè^{s}, — meulabōh
prauw gebruikt voor het visschen met de zegen, thampan poekat
klein prauwtje voor 2 personen gebruikt om te visschen met lijn, keulibeuët
chef (baas) van een vischersprauw, pawang poekat
bemanning, awa^{s}
chef van een pawangsgilde, panglima la^{s}ōt
hengelstok, gò kawé
dobber, lampōng
vischhaak, mata kawé
visschen met een hengel, kawé
visschen met een lijn, kawé la^{s}ōt
visschen met een treklijn (tijdens de vaart), kawé hoeë of —toenda
zegen, poekat
werpnet, djeuë, djala
groot kruisnet, njàb
klein „ ali

visch, eungkōt
zeevisch, eungkōt la^{s}ōt
moerasvisch, eungkōt darat
rivier- en lagunevisch, eungkōt kroeëng
vischkom (in rijstvelden), mòn eungkōt
vischkom (in de lagune), neuheun
vischkom (in rivierbocht(, lhòm

XIV.

Samenspraken.

Buiten.

berg, glé, boekét
bergtop, poetja^{s} boekét
heuvel, tjòt
woud, oerwoud, rimba
bosch, oeteuën
kreupelbosch, bloeka
hout, kajèë
boomen, ba^{s} kajèë
gras, naleuëng
alang-alang, naleuëng lakòë

biezen, tʰeumoe badeuëˢ
rivier (zie onder: Te water)
klappertuin, lampōïh oe
droog rijstveld, ladang padé
pepertuin, ladang lada
tuin, lampōïh
bamboe, triëng, boelōh
bamboe doeri, triëng mandoeròë
rijstvelden, complex van sawah's, blang
rijstveld omgeven door dijkjes. sawah, oemòng
sawahdijkje, ateuëng
vlaktemaat voor rijstvelden, jōˢ
weg, rèt, hier en daar ròt
hooge weg, dijk, ateuëng

Hé! jongetje, jongen, meisje — waar is de weg naar de kampong Meunatʰah Manjang? Haj! njaˢ, agam, inòng — hò rèt oe gampōng M. M.?
Hierheen, heer; dit is de weg, Keunòë rèt, toean; njòë rèt
Rechts, links, Oeneun, oewië
Hier zijn twee wegen, welke is goed? Njòë doea rèt, tòh njang gèt?
Deze is een beetje lang (ver), **deze is kort** (dichtbij) **maar loopt door een beetje moeras** (er is een beetje moeras), Njòë djaraˢ batjoet, njòë tòë teutapi na paja batjoet
Dat is niets, Hana peuë
Wat 'n modder! Meuleuhōb that!
Hoever is het nog? Padoem djaraˢ lòm?
Hoever is het van hier naar [1]) **de sawah's** [2]) **de kampong Lam Dòm** [3]) **den top van den berg** [4]) **den rivieroever?** Padoem na djeuˢōh (djaraˢ) ditʰinòë oe [1]) blang [2]) gampōng Lam Dòm [3]) poetjaˢ boekét [4]) binèh kroeëng?
Niet erg ver meer (Mal. tiada bĕrapa lagi), Hana padītna lé
Niet ver meer (Mal. tiada djaoeh lagi), Hana djeuˢōh (djaraˢ) lé!
Niet ver, Hana djeuˢōh (djaraˢ)
Hoe heet deze berg? Peuë nan glé (goenòng, boekét) njòë?
Dit is de berg Rotanhut, Njòë boekét Djambō awé
hut; rotan, djambō; awé
naam, nan
Hoe heet dit beekje? Peuë nan aloeë njòë?
Waar is de uitmonding van dit riviertje? Pat koeala tʰoengòë njòë?
Dit is de rivier van daareven (weer), Njòë kroeëng boënòë
Kan ik hier baden? Djeuët lōn-manòë ditʰinòë?
Jawel ('t mag, 't kan), Djeuët
Zijn er geen krokodillen? Hana boeja?

Neen (zijn er niet), Hana
Dit is de ingang van het oerwoud, Njòë pintō rimba
Zijn hier [1]) **tijgers?** [2]) **rhinocerossen?** Na [1]) rimoeëng, [2]) badeuë^{s} dit^{h}inòë?
Neen, in 't oerwoud wel, Hana, lam rimba na
Veel? Lĕ?
Ja, heer, Lĕ toean
Wie liep daar net voorbij? Th^{h}òë njan njang dja^{s} th^{h}ianjòë?
Wacht, ik zal 't even onderzoeken (zien), Prèh, oelonkalōn th^{h}ikeudjab (th^{h}i^{s}at)
Is dit Si Abas? Njòë Th^{h}i Abaïh?
Ja (deze), Njòë
Waar kom je vandaan? Panè ta-djà^{s}?
Vanwaar (komt) **ge?** Panè gata?
Ik kom van huis, Lōn-dja^{s} di roemòh (ban di roemòh)
Ik ga naar huis, Lōn-dja^{s} oe roemòh
Waar is je huis? Pat roemòh gata?
Ginds! Djéh pat!
Waar kun je menschen krijgen, die den weg weten (om) **naar de rivier te gaan?** Pat é^{s} (in staat zijn) ta-teumèë oereuëng, njang toepeuë rèt dja^{s} oe kroeëng?
Ik zal (kan) **ze zoeken,** Djeuët oelōn toean mita
Ik vraag vergunning (weg te gaan), Oelōn toean lakèë idin
Hebt gij die menschen ontmoet? Na gata meuteumèë ngòn oereuëng njan?
Ja (Mal. a d a), Na
Hoeveel menschen hebt ge meegebracht? Padoem dròë oereuëng na ta-mè (ta-ba)?
Er zijn er twintig, Na doea ploh
Hoeveel menschen zijn daar verzameld? Padoem dròë oereuëng na mahimpoen th^{h}inan
Zijn zij gewapend? Na meuth^{h}injata djih?
Hebben zij wapens? Na th^{h}injata djih?
oorlogsuitrusting, bewapening, alat
Zij hebben wel zwaarden en dolken, geweren niet, Th^{h}ikin rintjōng na, beudé hana.
Zijn er menschen in dit huis? Na oereuëng lam roemòh njòë?
Neen, Hana
Dit huis is nog niet lang verlaten (de menschen zijn nog niet lang weg), **de asch op de kookplaats is nog heet,** Roemòh njòë hana tréb lòm oereuëng wèh, abèë ba^{s} dapoe mantòng th^{h}euoeëm
nog, nog zijn, mantòng
asch, abèë
Hier zijn sporen van men-

schen die hebben zitten eten. Njòë euntjit oereuëng doeëʿ poemadjōh
Als 't heldere maan is gaan wij middernacht, anders morgen vroeg, Meung(njò) peungeuïh boeleuën geutanjòë djaʿ teungòh malam, meung hana, tʰingòh beungòh (ban beungòh)
Goed! Gèt!
't Is al donker, Ka tʰeupōt
De kalong's (vliegende honden) **hangen in de boomen,** Lhòng meugantōng tjōng kajèë
Het regent zwaar, Oedjeuën raja
donder; bliksem, goerōh; glanteuë
Ik vraag vergunning naar huis te gaan, Oelōn toean lakèë idin oelōn toean wòe
Goed; waar zullen (kunnen) wij elkander weer ontmoeten? Gèt; pat djeuët geutanjòë meuteumèë lòm?

In de gampōng.

Ik kom hier om je taal te leeren, Oelōn teuka keunòë keumeung meuroenòë bahtʰa gata
Kunt ge met me mee gaan? Djeuët ta-djaʿ ngòn lōn?
Nu kan 't niet, Djinòë han djeuët
Vandaag niet, Oeròë njòë han djeuët?
Waarom kan 't niet, Pakòn han djeuët?
Ik heb eenig beletsel, Na batjoet rintang
Wat heb je dan voor beletsel thuis? Peuë rintang di roemòh gata?
Mijne vrouw is ziek, Proemòh (binòë) lōn tʰakét
Wat mankeert ze (sakit apa)? Peuë tʰakét?
[1]) **Koorts;** [2]) **hoofdpijn;** [3]) **buikpijn;** [4]) **cholera;** [5]) **pokken;** [6]) **dysentrie,**
[1]) Deumam; [2]) tʰakét oelèë; [3]) tʰakét prōt; [4]) — taʿeun; [5]) — plawa; [6]) — biōh
Het kind huilt, Aneuʿ mòë
Maak het stil, Ta—peuʿ iëm
Kom eens hier, hé! Keunòë haj!
Kom jij eens hier, Gata, keunòë ta-djaʿ
Loop toch niet weg! Bèʿ (vetatief, Mal. djangan) ta-ploeëng
't Is niets, er is niets, Hana peuë
Er is totaal niets, Hana tʰapeuë
Hoe heet jij? Tʰòë nan gata?
Ik begrijp u (uw taal) **niet, heer,** Oelōn hana lōntoepeuë bahtʰa dròëneu, toean
id. id. (grof), Hana koe-toepeuë
Wees niet bang voor dezen

hond; hij is niet kwaadaardig en bijt niet, Bè^{s} teutakōt keu athèë njòë; djīh hana djoeah, lòm hana djih keumeukàb

Zijn er klappers? Na bòh oe?

Ik vraag er niet veel, één slechts, Hana lé lōn-lakèë, t^{h}abòh mantòng

Waar is mijn dolk? Pat reuntjōng lōn?

Ik heb er mij gek (totdat ik afgemat was) naar gezocht, maar heb 't niet gevonden, còh hè^{s} oelōn mita, han é^{s}meuteumèë

Waar heb je dat ding verborgen? Pat gata t^{h}om atra njan?

Ik heb 't niet verborgen, ik heb 't onder de mat gelegd, Hana lōn-t^{h}om, lōnkeubah di jōb tika (tīngka)

Ik heb 't in den grond begraven, Oelōn tanòm lam tanòh

Waarom sta jij daar maar en werkt niet? Pakòn tadòng mantòng, hana tapoemoeboeët?

Waarom ga jij niet? Pakòn gata hana ta-djà^{s}?

Je bent erg lui, Beu^{s}ò that gata

Hij is ijverig, Djīh-njàn djeumòt

Wacht hier even, Ta-prèh t^{h}inòë (dithinòë)

Heb je mijn bevel niet gehoord? Hana ta-leungò prentah lōn?

Ik vertrouw je niet, jij liegt te veel (grof), Hana koepeutjatja keu kah, t^{h}abab lé t^{h}oelét

Als dat zoo is Teukoe, kan ik u niet meer vertrouwen! Meung(njò) meunan Teukoe, han djeuët lé lōn peutjaja keu dròeneu

Wees niet boos, 't is niet mijn schuld, Bè^{s} beungèh, kòn t^{h}alah lōn

Hebt gij 't hem dan niet gezegd? Hana ta-peugah ba^{s} djih?

Ik kon het niet zeggen, Han djeuët lōn-peugah.

Zij reden tezamen paard, Gòbnjan t^{h}adjan-t^{h}adjan bandoea djidoeë^{s} goeda.

Nu ga je nog eens, Ta-dja^{s} t^{h}igò treu

Wie zal gaan? T^{h}òë dja^{s}?

Hij gaat zelf (hij is 't zelf die gaat), Djih keudròë njang dja^{s}

Hij is alleen thuis, Djih t^{h}idròë njang na di roemòh

Hij alleen (slechts) **was thuis toen mijne goederen werden gestolen** (door men), Djih mantòng njang na lam roemòh jōh atra-lōn djitjoeë lé gòb

Wat is er weg? Peuë atra njang gadòh.

Wie heeft 't weggenomen? T^{h}òë tjò^{s}?

Ik vroeg 't hem — hij schudde

't hoofd maar en zei niets, Lōn-tanjòng baˢ djih — djih atʰéˢ-atʰéˢ oelèë mantòng, marit hana tʰapeuë

Waar is het kamponghoofd, (al) heen? Hò ka keutjhiˢ?

Dat weet ik niet (Mal. ĕ n t a h) Hōm!

Dat weet ik niet, (netter), Hana lōn-toepeuë

Is Njaˢ Asan al naar huis of nog niet? Tʰi Njaˢ Atʰan ka djì-wòë atawa gòh?

Misschien is hij alweer naar huis teruggekeerd, Kadang ka geu-wòë oe roemòh.

Hoeveel huizen zijn er in deze kampong? Padoem na roemòh lam gampòng njòë?

Er zijn er vier, Na peuët bòh

Wiens huis is dit? Roemòh tʰòè njòë? of Tʰòë pò roemòh njòë?

Ga binnen, dit is mijn huis, Tamòng, njòë roemòh oelōn toean.

Is er nog rijst? Na mantòng boe?

Is er nog meer rijst? Na lòm boe; na boe lòm?

Honger; dorst, deuëˢ; grah, dagha

Wat eet je? Peuë ta-padjōh?

Wat is dit? Peuë njòë?

Dit is de telefoon, Njòë talòë grab (of teulepōn)

Ik verbaas me altijd zeer een telegraaf- (of telefoon-) draad te zien, Oelōn héreuën that lōn kalòn talòë grab

Misschien is het geen menschelijk maaksel, Peunjeum lōn, kòn (v a n boekòn) peuneugèt manoetʰia

Als wij per telefoon spreken, hoor je het stemgeluid (van den ander) dichtbij, Meung geutanjòë marit ngòn teulefōn taleungò tʰoe dji tòë that

Wat is dat voor geluid? Peuë tʰoe njàn?

Misschien het geluid van den [1]) **donder,** [2]) **van een kanon,** [3]) **van een geweer,** [4]) **van een opspringende visch of het geluid bij het baden gemaakt met de handen** (d e laatste d r i e zijn e e n v o u d i g k l a n k n a b o o t s i n g e n), Kadang [1]) tʰoe goerōh, [2]) cam-coem, [3]) tam-toem. ((gam-goem, [4]) pam-poem

Dit is mijn kind, Njòë aneuˢ oelōn toean

Heb jij Teukoe Nèˢ ontmoet? Kah na meuteumèë ngòn Teukoe Nèˢ?

Wat hebt ge hem gezegd? Peuë ta-peugah baˢ gòbnjan?

Ik zei.... Kheun oelōn....

Hebt ge gezegd dat ik ziek was en niet kon komen? Na ta peugah lōn tʰakét, han djeuët lōn-djaˢ?

Ik heb 't gezegd, Na lōn-peugah
Id. id., (Mal. a d a), Na
Zeg aan SiGam.... Ta-peugah ba^{s} T^{h}iGam....
Lach toch niet, jij doet niet anders (jij lacht maar), Bè^{s} ta-khém; gata teukhém t^{h}abé
Wek Si Oemar! Ta-poebeu dòïh T^{h}i Oema!
Hij slaapt nog, Djih man-tòng teungeut
Is hij een goed mensch? Djih oereuëng gèt?
Neen; hij is zeer jaloersch en heeft altijd kuren (tingkah's), Hana gèt; djih tjamoeroe that; djih t^{h}abé djih moet^{h}alō^{s}

Wanneer is er feest? Padjan na kandoeri?
Misschien over 2, 3 dagen, Kadang doea, lhèë oeròë treu^{s}
Ik wil wel gaan maar ik ben bang als ik lui zich zelf zie verwonden (zelf-verwonding met ijzeren priemen), Djeuët oelōn dja^{s}, teuma oelōn teumakōt that lōn-kalòn oereuëng meudabōïh
Als u (de Teukoe) mede wilt gaan, zal ik buiten het paard klaar laten houden (maken), Meungnjò Teukoe neumeung dja^{s} t^{h}adjan, bah oelōn joeë peut^{h}iëb goeda di loea

Als je 't schip ziet zeg 't dan gauw en zadel het paard, Meungnjò ta-leu-mah kapaj bah reudjang ta-bri thèë, lòm goeda ta-bōh plana.

Baas, t o e k a n g, oetōïh
Kunt ge dit maken? Djeuët ta-peugèt njòë?
Ik kan dit niet maken, Oelōn toean han djeuët lōn-peugèt njòë
Als je 't nog niet geprobeerd hebt, zeg dan niet dat je 't niet kunt, Meung(njò) hana ta-tji dilèë, bè^{s} ta-kheun han djeuët
Jij m o e t dit maken ('t mag niet niet), Gata han djeuët han ta-peugèt njòë
Ik wil 't niet doen, al slaat u me, al word ik opgesloten! Hana oelōn tém, bahthat bahneupòh, bahlé ba geuglap
Is die kist al klaar of niet? Peutòë njan ka leungka atawa gòh (-lòm)?
Nog niet, Gòh lom
Ja (al), Ka
Maak er nog één, Ta-peugèt t^{h}abòh treu^{s}
Kun jij alleen dezen put uitgraven? Peuë é^{s} ta-koeëh mòn njòë lé gata t^{h}idròë?
Neen, heer! Han é^{s}, haj toean!
Met z'n beiden wel, Bandoea djeuët

Laat 't nu gauw klaar zijn, Bah reudjang lheuëh

Dit paard is zeer snel, waar heb je het gekocht? Goeda njòë bagaïh that, pat tablòë?

Wat is de prijs er van? Padoem joem djih?

Honderdvijftig gulden, Teungòh doea reutōïh roepiah

Mag ik niet wat afdingen? Han djeuët lōn lakèë koereuëng batjoet?

Jawel (bolih djoega), Djeuët tjit

Is hij sterk? Na teuga djih?

Hij is niet sterk maar vlug, Djih njàn hana teuga, teutapi bagaïh

Is deze koe al oud? Lĕmò njòë ka toeha?

Hoeveel kalveren (jongen) heeft ze? Padoem bòh aneuˢ djì?

Waarom hebt ge uwe karbouwen verkocht? Pakòn ta-poeblòë keubeuë gata?

Aan wien verkocht ge ze? Keu tʰòë ta-poeblòë?

Ik kan geen geiten koopen want ik heb geen geld (er is geen geld), Oelōn han djeuët lōn-blòë kaméng, tʰabab hana pèng

Hij wil dat kalf niet koopen (het is) te duur, Han tém dji-blòë aneuˢ lĕmò njan, meuhaj that

Wilt ge dezen grond verkoopen, of aan mij verhuren, of leenen, of maar geven? Ta-tém poeblòë tanòh njòë, atawa ta-peutʰéwa keu lōn, atawa tabriˢ mantòng?

Goud; zilver, Meuïh, piraˢ

Zelden krijgt men zoo'n mooie diamant, Djareuëng that na gòb teumèë intan njang tʰidoemna gèt.

Gouvernement Atjèh en Onderhoorigheden.

Inlandsch Bestuur in de afdeeling Groot-Atjeh.

Voorname personen zonder gebied.

Toeankoe Moehamat Dawot, ex pretendent sultan.
Toeankoe Pangeran Oesén, lid van de voormalige Sultansfamilie.
T. Brahim Tibang, oelèëbalang Gouvernement.

Gebied buiten de sagi's.

OELÈËBALANGSCHAP: GEBIED VAN DE MEUSEUGIT RAJA AAN DEN LINKEROEVER DER ATJEHRIVIER. [1])

Oelèëbalang. T. Panglima Nja' Radja.

OELÈËBALANGSCHAP: GEBIED VAN DE MEUSEUGIT RAJA AAN DEN RECHTEROEVER DER ATJEHRIVIER. [1])

Oelèëbalang. T. Kali Malikòn Adé.

Zelfstandige Moekim: Loeëng Bata.

Moekimhoofd. Kepala Dawòt, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim: Pagar Ajé.

Moekimhoofd: Imeum T. Dalam.

---

[1]) Dit oelèëbalangschap is niet in moekims verdeeld.

Zelfstandige Moekim: Lam Sajoen.

Moekimhoofd. Imeum .....

OLÈËBALANGSCHAP: MEURAʿSA. [1])

Oelèëbalang. T. Nèʿ Radja Moeda Seutia-Nja Amdah, R. Ned. Leeuw.

Sagi der XXVI Moekims.

Sagihoofd. Panglima sagi T. Njaʿ Banta, met den ambtstitel Sri Imeum Moeda.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS OELÈË KAREUËNG.

Oelèëbalang. T. Tjoet Lam Gapang.

Hoofden der Moekims:
Oelèë Kareuëng. De oelèëbalang.
Lam Oedjòng. Imeum T. Abaïh.
Pangòë. Imeum T. Amin.

OELÈËBALANGSCHAP: IV MOEKIMS ATEUËʿ.

Oelèëbalang. T. Tjoet, 20 April 1902, (*tijd.*).
Hoofden der Moekims:
Ateuëʿ. De oelèëbalang.
Poelò Groepheuëng. Imeum T. Séh.
Meulajoe. Imeum T. Oesoeïh.
Boeëng Tjala. Imeum T. Abaïh.
Boeëng Tjala-Lam Peuʿ oeëʿ *of Boeëng Tjala-Tjot Rang.* Imeum T. Abaïh (*wd.*).

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS LAM RABÒ.

Oelèëbalang. T. Asan, 27 Jan. 1901.
Hoofden der Moekims:
Lam Rabò. De oelèëbalang.
Leupoeëng. Imeum T. Brahim.
Lam Teubèë. Imeum T. Dawòt.
Lam Blang. Imeum T. Bantan.

---

[1]) Dit oelèëbalangschap is niet in moekims verdeeld.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS KAJÈË ADANG.

Oelèëbalang. Potjoet Abaïh.

Hoofden der Moekims:
Lhèë Meunasah. De oeléëbalang.
Siploh Meunasah Tibang. T. Brahim Tibang.

OELÈËBALANGSCHAP: IX MOEKIMS TOENGKÒB.

Oelèëbalang. T. Tjoet, 20 April 1902, (*tijd.*).

Hoofden der Moekims:
Toengkōb. De oeléëbalang.
Tjadé's. Imeum T. Dawòt.
Silang. Imeum T. Dawòt, (*md.*).
Sim. T. Agam.
Kliëng. T. Nja's Him.
Lambarò Augen. T. Rajeu's.
Lambada. T. Banta Amat.
Bramòë. T. Banta Amat, (*wd.*).
Lam Nga. Imeum T. Abaïh.
Hoofd der Wakeuëh Moekim Gigiëng. T. Béntara Brahim.

OELÈËBALANGSCHAP III MOEKIMS KEUREUKÒN (MOEKIM LHÈË).

Oelèëbalang. T. Sèh Tjot Poetoe, (*wd.*).

Hoofden der Moekims:
Gani. T. Wallath.
Loebó's. T. Asan.
Lam Garòt. T. Oesén, (*wd.*).

Sagi der XXV Moekims.

Sagihoofd. Panglima Sagi T. Abaïh, met den ambtstitel Sri Seutia Oelama, 27 Jan. 1901.

OELÈËBALANGSCHAP: IX MOEKIMS.

Oelèëbalang. T. Nè's Imeum.

Hoofden der Moekims:
Pangoelèë Soesoe. Imeum T. Paja.
Lam Koenjèt. T. Nja's Amat, (*wd.*).

Biloej. T. Ali.
Tjòt Bheuë. Imeum T. Isa.
Lheuë. T. Nèh.
Lam Reuëng. Keutjhi Bintang.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS DARÒJ.

Oelèëbalang. T. Panglima Bintang, (*Z. St.*).

Hoofden der Moekims:
Lam Ara. Imeum T. Maˢè.
Djeumpét. Imeum T. Oema.
Darōj. Imeum T. Géh.

OELÈËBALANGSCHAP: VI MOEKIMS.

Oelèëbalang. T. Radja Itam.

Hoofden der Moekims:
Goerah. Imeum T. Arsat.
Bradeuën. Imeum T. Njaˢ Min.
Lam Baroeëh. Imeum T. Oema, (*Z. St.*).
Lam Baˢét. Njaˢ Moet, (*wd.*).
Lam Teungòh. Imeum T. Ali.
Lam Pageuë. T. Moesa.

Eiland Poelò Breuëh. [1])

Gemachtigden van den oelèëbalang. T. Njaˢ Oet (voor het noordelijk deel); — T. Njaˢ Deurih (voor het zuidelijk deel).

Eiland Poelò Nasi. [1])

Gemachtigde van den oelèëbalang. T. Njaˢ Oesoeïh.

OELÈËBALANGSCHAP: IV MOEKIMS.

Oelèëbalang. T. Tjoet Mahmoet.

---

[1]) Deze eilanden worden niet als Moekims beschouwd, maar als direct gebied van den oelèëbalang.

Hoofden der Moekims:
Lhō's Nga. Imeum T. Adam.
Lam Peu's oeë's. Imeum T. Oesoeïh.
Lam Lhom. Imeum T. Oesoeïh.
Koeëh. Imeum T. Nja's Moesa.

ZUIDELIJKE NEDERZETTINGEN UIT DE XXV MOEKIMS.

Zelfstandige Moekim Leupoeëng.

Moekimhoofd. T. Nja's Bintang.

Zelfstandige Moekim Paròë. [1])

Moekimhoofd. T. Moeda Ma's Amin.

Zelfstandige Moekim Koeloe.

Moekimhoofd. Imeum T. Ali.

OELÈËBALANGSCHAP: III MOEKIMS LHÒNG.

Oelèëbalang. T. Keudjroeën Mamat Sri Seutia Lingga, 27 Jan. 1901.

Hoofden der Moekims:
Lhòng. Imeum T. Doellah.
Blang Mè. Imeum T. Nja Mahmoet.
Kroeëng Kala. Imeum T. Moeda Oesoeïh.

Sagi der XXII Moekims.

Sagihoofd. .....

OELÈËBALANGSCHAP: V MOEKIMS MON TASIË's.

Oelèëbalang. T. Mat, (*id.*).

Hoofden der Moekims:
Tjot Salòran. Imeum T. Moet.
Hòhò. T. Asan.

---

[1]) Dit landschap is direct gebied van het sagihoofd der XXV Moekims.

Lam Djampòˢ. Imeum T. Amin.
Mon Tasiëˢ. Imeum T. Moet.
Pie Jeuëng. Pang Tjoet, (*wd.*).

OELÈËBALANGSCHAP: VII MOEKIMS BAˢET.

Oelèëbalangs. T. Radja Baˢèt.

Hoofden der Moekims:
Lam Teungòh. De kamponghoofden (*wd.*, onder direct toezicht van den Civiel Gezaghebber).
Anеuˢ Batèë. Als voren.
Sibrèë. T. Asém, (*wd.*).
Ateuëˢ. Imeum T. Tjoet Banta.
Kroeëng Maˢ. Imeum T. Gam.
Lam Kraˢ. Imeum T. Déh.
Lam Meuló. De kamponghoofden, (*wd.*).
Loetoe. De kamponghoofden, (*wd.*).
Baˢét. Imeum T. Asém.
Lam Ara. De kamponghoofden, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Djroeëˢ.

Moekimhoofd. T. Njaˢ Blang, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Aneuˢ Glé.

Moekimhoofd. Njaˢ Sjech, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Indrapoeri.
(Linkeroever Atjehrivier).

Moekimhoofd. T. Asan Reukiëh.

Zelfstandige Moekim Indrapoeri.
(Rechteroever Atjehrivier).

Moekimhoofd. T. Tjoet Eumpèë Ara.

Zelfstandige Moekim Lam Leuˢòt.

Oelèëbalang. T. Moeda Laléh, 27 Jan. 1901.

Zelfstandige Moekim Glé Jeuëng.

Moekimhoofd. T. Tjoet Ali Basah, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Tanòh Abèë.

Moekimhoofd. T. Ali Reudeuëb, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Lam Kabeuë

Moekimhoofd. T. Dawōt.

OELÈËBALANGSCHAP: SEULIMEUM.

Oelèëbalang. T. Moeda Dawòt, 27 Jan. 1901.

Hoofden der Moekims:
Seulimeum. De oelèëbalang.
Ibòëh. De 4 wakils der moekim, (*wed.*).

Zelfstandige Moekim Keunoeuëng.

Moekimhoofd. Imeum T. Moeda.

Zelfstandige Moekim Djanthòë.

Moekimhoofd. T. Nja' Gam, (*wd.*).

Zelfstandige Moekim Reuëng-Reuēng.

Moekimhoofd. Imeum T. Badaj.

Zelfstandige Moekim Pantja.

Moekimhoofd. Imeum T. Moehamat.

Zelfstandige Moekim Lam Teuba.

Moekimhoofd. Imeum T. Djoehan.

Zelfstandige Moekim Krocëng Raja.

Moekimhoofd. .....

Zelfstandige Moekim Leungah.

Moekimhoofd. T. Ali.

OELÈËBALANGSCHAP: VII MOEKIMS PIDIË.

Oelèëbalang. .....

Hoofden der moekims:
Palòh (Padang Tidji). Imeum T. Nja' Radja.
Geuleudiëng. Imeum T. Nja' Tjam.
Tandjōng. .....
Djareuëng. Imeum T. Bén Blang.
Nitjah. Imeum T. Tjèch.
Beurabō. Imeum T. Solòjman alias T. di Keudé.
Gò' gò'. Imeum T. Ma' Amén.
Koenjèt. Imeum Radja.
Peudaja. Imeum Tjoet.

Het landschap Poelò Peuët.

Hoofd. T. Nja' Mat.

Het Wakeuëh gebied:
Meunasah Boenòt.

Hoofd. Teungkoe Nja' Amat.

Eiland Poelò Wè.

Hoofden der districten:
Balòhan. T. Dōwit.
Paja. T. Abdòlah (onder voogdij van T. Nja' Gam en T. Abaïh).
Ibòëh. T. Blang Tjoet.
Anòë Itam. T. Abaïh (vertegenwoordigd door Panglima Nja' Amin te Sabang).
Aneu' La'òt. T. Nja Banta (*wd.*, vertegenwoordigd door Panglima Nja' Amin voornoemd en Nja' Amin. kamponghoofd van Sabang).
Sabang. T. Nja' Banta (*wd.*, vertegenwoordigd door Panglima Nja' Amin en Nja' Amin bovengenoemd).

m

g-

gd
n.

or
).

SLAMET AHMADI

